

Received / Makale Geliş Tarihi 17.11.2023
Published / Yayınlanma Tarihi 31.01.2024
Volume / Issue (Cilt/Sayı) 8 (38)
ss / pp 01-06

Research Article / Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.10616818
Mail: editor@pejoss.com

Doç. Dr. Cumhuri Şahin

<https://orcid.org/0000-0002-8790-5851>

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bozüyük Meslek Yüksekokulu, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, Bilecik/TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/00dzfx204>

Geleneksel Finansal Kurumlara Rakip Bir Yenilikçi Finansal Uygulama: Fintek

As a Rival to Traditional Financial Institutions, an Innovative Financial Application: Fintech

ÖZET

Teknolojinin baş döndürücü bir hızla büyümesinin, küresel düzeyde finansal sistemleri değiştirmesi ve finansal hizmetlerin, dünyadaki teknolojik hizmetlerdeki değişikliklerle başa çıkabilmek amacıyla hizmetlerini tekrardan biçimlendirme mecburiyetinde olmaları inkâr edilemez bir durumdur. Özellikle son yıllarda finans dünyasında popüler hale gelen kavramlardan birinin de fintech olması bir vakıdır. Fintech, İngilizce ‘finance’ (finans) ve ‘technology’ (teknoloji) sözcüklerinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Klasik finans uygulamalarını fonksiyonel hale getirmenin yanı sıra otomatikleştirmek amacıyla meydana getirilen yazılım, donanım, mobil uygulama ve teknolojilere bir gönderme söz konusudur. Burada asıl hedef, teknoloji kullanılmak suretiyle proaktif, randımanlı, süratli ve güvenilir finansal çözümler sağlamaktır. Bu sayede, ferdi kullanıcılar kendileri için kişiselleştirilmiş hizmetler alabilirken aynı zamanda çok kısa süreler içerisinde işlemlerini tamamlayabilme imkanına kavuşmaktadırlar. Fintech sayesinde bankacılık ve finansal hizmetlerin çok daha akıcı ve ulaşılabilir olduğu görülmektedir.

Günümüzde, kullanıcılar, teknolojiyi kullanarak önceleri bir kişinin yürütebileceği prosesleri çabuklaştırmak için otomasyondan faydalanabilecek hale geldi. Bu avantajlarının yanında fintech’lerin en önemli dezavantajları arasında yetersiz sermayeye sahip olma, yeterince donanımlı personel eksikliği ve devlet tarafından düzenleyici yasal kurumların beklediği güveni temin edebilecek kaynaklar bütününe ve kurumsal saygınlığa yeterli düzeyde sahip olmamaları sayılabilir. Fintek şirketleri, ilk ortaya çıktıklarında bankacılık ve finans firmalarının yazılım ve donanım gereksinimlerini sağladıkları teknolojilerle destekleyen bir alt sektörken, zamanla evrilerek, klasik metotlarla faaliyet gösteren bankacılık ve finans sektörünün baş etmeleri gereken zorlu bir rakip konumuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada fintek kavramı hakkında kavramsal bir bilgi sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finans, Finansal hizmetler, Fintek.

ABSTRACT

It is undeniable that the rapid growth of technology is changing financial systems on a global scale and financial services must revise their services to cope with the changes in technological services in the world. It is a fact that one of the concepts that has become popular in the financial world today, especially in recent years, is Fintech. The term “Fintech” is formed by the combination of the English words “finance” and “technology” as a reference to software, hardware, mobile applications and technologies created to automate as well as make classical financial applications functional. Here, the main target is to provide proactive, efficient, fast and reliable financial solutions by using technology. By doing so, individual users can receive personalized services for themselves and have the opportunity to complete their transactions in a very short time. With Fintech, banking and financial services have become much more fluid and accessible.

By using technology, users can now use automation to speed up processes that could previously be performed by a person. As well as these advantages, the most important disadvantages of Fintech include having insufficient capital, lack of adequately equipped personnel, and not having sufficient resources and corporate reputation to provide the trust expected by regulatory legal institutions on the state side. When they first emerged, although Fintech companies were a sub-sector that supported the software and hardware needs of banking and finance companies with the technologies they provided, they have evolved over time and become a formidable rival that the banking and finance sector operating with classical methods must deal with. The present study aimed to provide conceptual data on the concept of Fintech.

Keywords: Finance, Financial Services, Fintech.

1. GİRİŞ

FinTech veya kısaca fintek, teknolojinin finansal hizmetler sektöründe uygulanmasını ifade etmektedir. Bu tür finans teknolojileri; online ödemeler, eş düzeyde krediler, robo-danışmanlık hizmetleri, blok zincir teknolojisi ve daha fazlası gibi çok çeşitli etkinlikleri kapsamaktadır. Modern toplumdaki teknolojik ilerlemelere paralel olarak fintek, finans sektöründe tüketicilere daha fazla kolaylık, şeffaflık ve verimlilik sağlayan güçlü bir kuvvet haline gelmiştir. “Fintek: Nerede başladı” adlı makale; fintek kavramının kökeninin, ilk kredi kartlarının ortaya çıktığı 1950’li yıllara kadar uzanabileceğine dikkat çekmektedir. Ancak fintek’in asıl gelişimi 1990’lı yıllarda Citibank’ın Finansal Hizmetler Teknoloji Konsorsiyumu projelerinin başlatılmasıyla başlamış ve 2008 mali krizi hızla büyümesine yol açmıştır (The Iyer Report 2017). Mali kriz; finansal hizmetler sektöründe daha fazla şeffaflık ve hesap verebilirlik ihtiyacını ortaya çıkarmış ve bu hedefe ulaşmanın bir yolu olarak fintek’in doğuşuna neden olmuştur. Böylece fintek; geleneksel bankacılık ve finansal hizmetlerini değiştirmeye ve yüksek ücretler, yavaş işlem süreleri ve krediye sınırlı erişim gibi uzun süredir devam eden bankacılık sorunlarını çözmeye başlamıştır.

Fintek çok büyük bir potansiyele sahip olmasına ve geleneksel finansal hizmetlerin birçok sorununu iyileştirmesine rağmen, aynı zamanda birçok potansiyel tuzağa da sahiptir. Küresel finansal sistemi izleyen uluslararası bir organ olan Finansal İstikrar Kurulu (FSB) fintek ile ilgili risklerin izlenmesi gerektiğinin altını çizmektedir. FSB; 2017 tarihli “Fintek’in Finansal İstikrara Etkileri” adlı raporunda, finansal teknolojinin geleneksel iş modellerini bozabileceğini ve yeni sistemik risk kaynakları yaratabileceğini belirtmektedir. Raporda, riski azaltmak ve finansal istikrarı sağlamak için daha fazla standartlaştırılmış düzenlemelere ve Fintek gözetimine ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir. (Financial stability implications from FinTech. Financial Stability Board). Genel olarak fintek, finansal hizmetler sektörünün verimliliğini, kolaylığını ve kapsayıcılığını arttırmıştır. Ancak fintek’in istikrarsızlığı ve riskleri; aynı zamanda daha sistematik bir izlemeye ve yönetime olan acil ihtiyaca da işaret etmektedir. Dijital ekonomikleşmenin gelişmesiyle birlikte fintek, finansal hizmetlerin geleceğinde giderek daha önemli bir rol oynayacaktır (Liang, 2023,21).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Finansal hizmetlerin sunulması, kullanılması ve düzenlenme şekli fintek tarafından hızla değiştirilmektedir (Feyen vd., 2021). Özellikle küçük ve orta ölçekli kuruluşlar arasında fintek kullanımı hızla artmaktadır. Finans sektörü teknoloji olmadan çalışamaz. Teknolojiler, bankaların operasyonel maliyetlerini azaltma, verimliliği artırma ve kredi riskini azaltma çabalarını desteklemektedir. Bu tür finansal araçlar aynı zamanda bankanın müşterilerle etkileşime girmesine ve ilişkileri sürdürmesine de olanak tanımaktadır (Cheng ve Qu, 2020; Thakor, 2020). Bankacılık sektöründe teknolojilerin ilerlemesi, fintek Şirketi olarak bilinen yepyeni bir firma formunun ortaya çıkmasına yol açmıştır. Teknoloji platformu, fintek şirketinin bankacılık ürünleriyle karşılaştırılabilir özelliklere sahip finansal çözümler sunmasına olanak tanımaktadır. Finans şirketi ayrıca yeni ürünler satmaktadır (örneğin; kripto para birimleri). Yeni ürünler, y-kuşağı gibi genç nesiller tarafından bilinmektedir (Jünger ve Mietzner, 2020). Dünya Bankası’nın yakın tarihli bir anketine göre, küçük ve orta ölçekli işletmelerin üçte ikisinden fazlası artık finansal operasyonları için belirli bir miktarda fintek kullanılmasını benimsemektedir. Bunun nedeni, fintek’in işletmelere nakde erişim, daha etkili ödeme yöntemleri ve gelişmiş müşteri desteği sunabilmesidir. Fintek, işletmeler tarafından kullanılmasının yanı sıra tüketici finansmanında da kullanılmaktadır. Bankacılık sektörü hızla değişmektedir. Ödemeler, krediler, sigorta ve varlık yönetiminde dijital teknolojiye dayalı değişimler, COVID-19 salgınıyla hızlanmıştır. Birçok ekonomide finansal hizmetlerde çeşitliliğin, rekabetin, verimliliğin ve katılımın artmasıyla birlikte bu durum, pazar yoğunlaşmasının artmasına yol açabilir. Fintek şirketleri, teknolojiye yönelik yüksek umutlara rağmen bazı hoş olmayan gerçeklerle de yüzleşmek zorunda kalmaktadırlar. Çoğunlukla kullanıcıları anlamak, ürün pazarına uyum sağlamak ve hizmete dayalı ürünleri için güçlü bir değer teklifi geliştirmek konusunda zorluk yaşamaktadırlar. Büyüme potansiyeli yüksek, özgün ve ayırt edici çözümler arayan risk sermayedarları, fintek endüstrisi için önemli bir finansman kaynağıdır (Kabra vd., 2023:223).

Son dönemlerde İslami fintek ile ilgili çalışmaların sayısında da artış gözlenmektedir. Bu çalışmalar, insanların İslami fintek firmaları tarafından sağlanan hizmetleri kullanmayı tercih etme nedenleri de dahil olmak üzere bazıları aşağıda belirtilen çeşitli konuları kapsamaktadır (Ali vd., 2018:407, Darmansyah vd., 2020:794); İslami fintek firmalarının beklentileri ve karşı karşıya olduğu zorluklar (Firmansyah ve Anwar, 2019:52); İslami fintech ile ilgili daha önceki çalışmaların incelemeleri (Hasan vd., 2020:75, Rabbani vd., 2020:65) sayılabilir. Finansal sorunları İslam hukukuna (şariat) uygun olarak ele almak için teknolojiyi kullanan İslami fintech’in, İslami finans sektöründe dijital dönüşümü hızlandırması ve sürdürülebilirliği

teşvik etmesi beklenmektedir (Awotunde vd., 2021:1). İslami fintech, İslam'a bağlı kurum veya uluslara vurgu yapan şeriat uyumuyla aynıdır (Alshater ve Othman, 2020:161). (Rabbani vd., 2020)'ne göre hemen bağlantılı olmayan alanları dahil ederek ilerlemeye ayak uydurmaya çalışan çok az sayıda değerlendirme bulunmaktadır. İslami açıdan bakıldığında ilerlemeler önemli ölçüde daha yavaş olduğu için, bu çalışmayı gerçekleştirilmeye teşvik edildi (Irfan ve Rusmita, 2023:235).

Tüketici hususları, İslami fintek hizmetleri, etkinleştirici teknolojiler, operasyonlar ve ekosistemi etkinleştiriciler, bu çerçevenin tek bir çerçevede birleştirdiği bileşenlerden yalnızca birkaçıdır. Bu yaklaşım, müşterilerin İslami fintek'i benimseme istekleri gibi İslami fintek'i incelemeye daha fazla odaklanan diğer yaklaşımlardan farklıdır (Ali vd., 2021).

3. FİNTEK ve YENİ NORMAL

Tüm küresel ekonomi, yaygın yeni tip koronavirüs (Covid-19) nedeniyle tehdit altındadır. Koronavirüs salgınının yayılmasını sınırlamak için birçok ülke, ülke çapında kapanma gibi istenmeyen bazı önlemleri tercih etmek zorunda kalmaktadır. Karantinanın temel ön koşulu sosyal mesafedir ve bu durum da tiyatrolar, parklar, spor salonları, alışveriş merkezleri, toplu taşıma sistemleri vb. gibi halka açık yerlerin kapatılmasına neden olmuştur. Ülkelerdeki karantinalar herkesi evde kalmaya zorlamıştır; bunun sonucunda birçok şirket, sosyal mesafeyi korumak için çalışanlarını derhal ev platformundan işe yerleştirmiştir. Dünyanın dört bir yanındaki ülkelerde uygulanan ülke çapındaki karantinalar, tüm ekonomiyi durgunluk tehlikesine sürüklemiştir. Karşılaşılan bu ekonomik bozulma, işin ölçeğine ve büyüklüğüne rağmen genel işletme faaliyetlerini önemli ölçüde daraltacaktır. Küresel ekonominin tamamı kriz ve pandemi koşullarından geçerken, birkaç temel sektör dışında pek çok sektör işlerinde gerileme yaşamıştır. İmalat sektörü, otomotiv sektörü, konaklama ve perakende sektörü, havacılık sektörü gibi ekonominin öne çıkan sektörleri de salgının olumsuz etkilerine tanık olmuştur. Birkaç temel hizmet sektörü dışında karantinanın yükünü taşımayan neredeyse hiçbir sektör kalmamıştır. Bu durum fintek sektörünün hızla büyüyen sektörlerinden biri olan dijital ödemeler sektörünü de etkilemiştir. Karantina; dışarıda yemek yeme, alışveriş merkezlerinde alışveriş yapma, sinema ve eğlenceye yönelik diğer isteğe bağlı harcamalar, seyahat ve tatil yerlerinde tatil harcamalarının sıklığını büyük ölçüde azaltmıştır ve bu durum, dijital ödemeleri olumsuz etkilemiştir. Diğer sektörlerin yanı sıra otelcilik, turizm, konaklama, havayolları ve eğlence sektörü gibi sektörler için dijital ödeme hacminde azalma olduğu gözlemlenmiştir. Ülke çapındaki karantinalar aynı zamanda işletmeler arası ve müşteri işletme kategorileri için sınır ötesi ticaret ödemelerini de etkilemiştir. Sınırların geçici olarak kapatılması, malların ülkeler arasındaki hareketinde kısıtlamalara yol açmıştır ve bu durum uluslararası ödemeleri de önemli ölçüde etkilemiştir. Aksine dijital ödemelerin yükseliş eğilimi gösterdiği bazı alanlar da bulunmaktadır. Örneğin. On-line market alışverişi, on-line eczaneler ve elektrik faturası ödemeleri ve yeniden yüklemeler vb. (Yesugade vd., 2023:1478).

4. FİNTEK İŞ MODELLERİ

2016 yılındaki Accenture raporunda altı fintek iş modeli belirlenmiştir: Bunlar; ödemeler, varlık yönetimi, kitlesel fonlama, borç verme, sermaye piyasası ve sigorta hizmetleridir.

4.1. Ödemeler

Ödemelere odaklanan fintek şirketleri, düşük maliyetlerle müşteri kazanabiliyorlar ve yeni ödeme özelliklerini değiştirme ve seçme konusunda en hızlılar arasında yer alıyorlar. Ödemeler için iki tür piyasa bulunmaktadır: Tüketici ve perakende ödemeleri ve toptan ödemeler. Tüketici ve perakende ödeme fintek'leri arasında mobil cüzdanlar, eş düzeyde mobil ödemeler, döviz, gerçek-zamanlı ödemeler ve dijital para birimi ödemeleri yer almaktadır; Toptan satış işlemleri esas olarak para piyasası sözleşmeleri ve döviz işlemleri gibi bankalar arası işlemlerin yanı sıra genellikle zamanında icra edilmesi gereken önemli miktardaki ticari ödemelerle ilgilidir (Broom, 2016).

4.2. Varlık Yönetimi

Varlık yönetimi fintek iş modellerinden birisi de müşterinin ihtiyaçlarına göre yatırım yapacakları varlıkları önermek için algoritmalar kullanan varlık yöneticileridir. Bu model, otomatik yatırım stratejilerini destekleyen değişen demografik özelliklerden ve müşteri tutumlarından yararlanmaktadır (Giglio, 2022:84).

4.3. Kitlesel Fonlama

Kitlesel fonlama fintek'leri, insanların yeni ürün ve medya yaratımını doğrulamasına olanak tanımaktadır. Kitlesel fonlamanın üç bölümü vardır: Projenin destekçisi, projeyi desteklemekle ilgilenebilecek katkıda

bulunanlar ve kurucu. Kitlesele fonlamanın üç tipi vardır: Ödüllere, bağışlara ve paylaşımlara dayalı olmak üzere. Ödül odaklı kitlesele fonlama, binlerce küçük işletme ve yenilikçi proje için ilginç bir fon yaratma seçeneği olmuştur. Prim bazlı kitlesele fonlama tutarına faiz uygulanması durumunda, borçlu kendini rahat hissettiği faiz oranını belirler ve belirlenen süre içerisinde geri ödemeyi garanti eder. Bağışa dayalı kitlesele fonlama, bağışçılardan parayla katılmalarını isteyerek bir yardım projesi için para toplamanın bir yoludur. Bağışa dayalı kitlesele fonlamada, borç veren bir tür parasal olmayan bir ödül alır. Hisse bazlı kitlesele fonlama, küçük ve orta ölçekli işletmeler için cazip bir seçenektir çünkü geleneksel bankalar için daha yüksek sermaye oranı gereklilikleri, KOBİ'lere verilen kredilere geleneksel bankalara göre daha az ihtiyaç duyulduğunu tanımlamaktadır. Hisse bazlı kitlesele fonlama, girişimcilerin start-up'larında veya diğer küçük özel işletmelerinde hisse sahibi olmak isteyen yatırımcılara ulaşmasını sağlamaktadır (Mollick, 2014).

4.4. Borç Verme

P2P (eş düzeyde) fintek'ler insanların borç almasına ve borç vermesine olanak tanır. Borç verenler ve borçlular için daha düşük oranları ve daha iyi bir kredi sürecini garanti edebilirler. P2P (eş düzeyde) olanlar kredinin kendisinde kullanılmadıkları için toplam kullanılabilirliği etkileyen sermaye gereksinimlerine uyma zorunluluğu bulunmamaktadır (Giglio, 2022:84).

4.5. Sermaye Piyasası

Yatırımcılar, fintek alım satımı yoluyla birbirleriyle görüşebilirler, ancak her şeyden önce bilgi paylaşımlarına, emtia alım satımı için emirleri yerine getirmelerine ve risk yönetimine olanak tanır. Fintek ticareti, dünya çapında yabancı para birimleriyle işlem yapan KOBİ'lerin önündeki engellerin ve maliyetlerin azaltılmasına olanak tanımaktadır.

4.6. Sigorta Hizmetleri

Sigorta türü fintek'lerde müşteri ile sigortacı arasında doğrudan bir ilişki gerçekleşmektedir. Riski ölçmek ve yönetmek için veri analitiğini kullanırlar ve müşterilere onları memnun edecek ürünler sunarlar. Sağlık hizmetleri faturalandırma süreçlerini kolaylaştırılır (Giglio, 2022:84).

5. ENĐİŐELER ve SORUMLU FİNTEK İNOVASYONU

Fintek alanındaki temel endişelerden birisi, düzenleme ve gözetim eksikliğinden kaynaklanan sistemik risk potansiyelidir. Fintek firmaları geleneksel bankacılık sisteminin dışında faaliyet gösterdiğinden, aynı katı düzenleyici gerekliliklere tabi olmayabilirler; bu durum da tüketiciler ve genel finansal sistem için risklerin artmasına neden olabilir. P2P (eş düzeyde) kredilendirme ve kitlesele fonlama durumunda, standartlaştırılmış açıklama gerekliliklerinin ve kredi riski değerlendirmelerinin bulunmaması, yatırımcıları yüksek temerrüt risklerine maruz bırakabilir (Zhu, 2018). Ayrıca, yetersiz sermaye kullanımı veya operasyonel verimsizlikler nedeniyle platform arızası potansiyeli, bu tür fintek yeniliklerinin istikrarı ve sürdürülebilirliği konusunda endişeleri arttırmaktadır.

COVID-19 salgını, tüketicilerin fintek ile ilgili endişelerini yalnızca yoğunlaştırmıştır. Algılanan sayısız risk arasında dolandırıcılık tüketicilerin en kritik endişesi olarak ortaya çıkmıştır. Bunu adil olmayan uygulamalar, teknolojinin güvenilmezliği, şeffaflığın olmayışı, kara para aklama/terörün finansmanı, mali dışlanma ve veri kaybı gibi sorunlar izlemiştir. Bunun yanında, sağlayıcı başarısızlığı veya iflası ve algoritmik önyargılar en az önemli riskler olarak kabul edilmiştir.

Finansal hizmetlerin dijitalleşmesi, tüketicileri ve işletmeleri potansiyel veri ihlallerine ve hassas bilgilere yetkisiz erişime maruz bıraktığından, veri gizliliği ve siber güvenlik önemli zorluklar doğurmaktadır. Çevrimiçi bankacılık ve mobil para bağlamında, işlemler ve iletişim için dijital kanallara güvenmek, bilgisayar korsanları veya diğer kötü niyetli aktörler tarafından kullanılacak güvenlik açıkları yaratmaktadır (Buckley vd., 2019).

İlave olarak, fintek yeniliklerinin artan yaygınlığı, finansal dışlanma ve ayrımcılık potansiyeline ilişkin endişeleri arttırmıştır. Finansın P2P (eş düzeyde) kredilendirme, kitle fonlaması ve mobil para yoluyla demokratikleştirilmesi, yetersiz hizmet alan nüfuslar için sermayeye erişimin artmasını sağlarken, teknolojik engeller, dijital okuryazarlık eksikliği veya önyargılı algoritmalar nedeniyle belirli grupların orantısız bir şekilde dışlanma riski de bulunmaktadır (Chen ve Ritter, 2020).

Ortaya çıkan yeni fintek alanı, finansal inovasyon ve finansal katılım gelişmeye devam ettikçe, sektörde sorumlu inovasyona yönelik somut en iyi uygulamaların oluşturulması bir zorluk olmaya devam etmektedir. Bu durum, bu alandaki bilimsel araştırmaların henüz başlangıç aşamasında olmasına

bağlanabilir. Merkez Bankaları'nın genel olarak dünya genelinde finansal tüketicinin korunması konusunda temel otorite olarak görev yaptığının belirtilmesi yerinde olacaktır. (Cuming vd., 2023:23).

6. SONUÇ

Dijital teknolojinin ve internetin artan kullanımıyla birlikte, geleneksel finans kurumları, müşterilerine daha verimli ve kullanışlı finansal hizmetler sunmak için teknolojiyi kullanan fintek ile karşı karşıya kalmaktadır. Fintek; online ödemeler, eş düzeyde krediler, robo-danışmanlık hizmetleri, blok zincir teknolojisi gibi yenilikçi finansal ürün ve hizmetlerin ortaya çıkmasını kolaylaştırmıştır. Buna ilave olarak fintek; daha önce geleneksel bankacılık sisteminin dışında bırakılan, yetersiz hizmet alan ve banka hesabı olmayan nüfuslara ulaşarak finansal katılımlarını mümkün kılmıştır. Ancak fintek'in de zorlukları bulunmaktadır. Sektör gelişmeye devam ettikçe, düzenleyici otoriteler yeniliğe ayak uydurmakta zorluk çekmektedir, bu da belirsizlik ve legal gri alanlar yaratmaktadır. Ayrıca hassas finansal bilgiler ve işlemler nedeniyle veri gizliliği ve siber güvenlik konusunda endişeler bulunmaktadır. Tüm bu zorluklara rağmen fintek'in geleceği umut verici görünmektedir. COVID-19 salgını, dijital finansal hizmetlerin benimsenmesini hızlandırmıştır; tüketiciler ve işletmeler, finansal ihtiyaçlarını karşılamak için giderek fintek çözümlerine daha fazla güvenmektedir. Gelecekte muhtemelen fintek endüstrisinde daha fazla büyüme ve değişimler görülecektir. Yapay zekâ, makine öğrenimi ve kuantum hesaplama gibi gelişen teknolojiler, fintek'in daha karmaşık finansal ürün ve hizmetler yaratması için büyük bir potansiyel sunmaktadır. Buna ilave olarak, merkezi olmayan finans ve kripto para birimlerinin yükselişi, geleneksel finansal sistemi daha da bozarak fintek endüstrisi için yeni fırsatlar ve zorluklar yaratma potansiyeline sahiptir.

Fintek'in dönüştürücü potansiyeline rağmen, çeşitli zorluklar ve engeller nedeniyle benimsenmesi bölgeler arasında önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Sonuç olarak, on line bankacılık, kitlesel fonlama ve P2P (eş düzeyde) kredilendirme dahil olmak üzere fintek yeniliklerinin uluslararası ticarete hızla benimsenmesi, araştırma ve inovasyon için zengin fırsatlar sunmaktadır. Buradaki tartışmaların önümüzdeki yıllarda giderek hayati önem taşıyacak olan bu alanda daha fazla araştırma ve iş birliğine ilham vereceği öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ali, W., Muthaly, S. and Dada, M. (2018). Adoption of Shariah compliant peer-to-business financing platforms by SMEs: A conceptual strategic framework for fintechs in Bahrain. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 8(2), 407–412.
- Ali, M., Raza, S. A., Khamis, B., Puah, C. H., and Amin, H. (2021). How perceived risk, benefit and trust determine user Fintech adoption: a new dimension for Islamic finance. *Foresight*, 23(4), 403-420. <https://doi.org/doi.org/10.1108/FS-09-2020-0095>.
- Alshater, M. M., and Othman, A. H. A. (2020). Financial Technology Developments and their Effect on Islamic Finance Education. *Journal of King Abdulaziz University: Islamic Economics*, 33(3), 161–187. <https://doi.org/10.4197/Islec.33-3.9>
- Awotunde, J. B., Chakraborty, C. and Adeniyi, A. E. (2021). Intrusion detection in industrial internet of things network-based on deep learning model with rule-based feature selection. *Wireless Communications and Mobile Computing*, 2021(2),1–17. <https://doi.org/https://doi.org/10.1155/2021/7154587>
- Broom, D. (2016). Innovation in Payments: The Future is Fintech. Bny Mellon. <https://www.funds-europe.com/system/tdf/Innovation%20in%20Payments%20-%20The%20Future%20is%20Fintech.pdf?file=1&type=node&id=313626&force=>
- Buckley, R. P., Arner, D. W., Zetsche, D. A. and Selga, E. (2019). *The dark side of digital financial transformation: The new risks of fintech and the rise of techrisk*. UNSW Law Research Paper, 19-89.
- Chen, H. C. and Ritter, J. R. (2020). The seven percent solution. *The Journal of Finance*, 55(3), 1105-1131
- Cheng, M. and Qu, Y. (2020). Does bank FinTech reduce credit risk? Evidence from China. *Pacific-Basin Finance Journal*, 63, 101398.

- Cuming, D., Johan, S. and Reardon, R. (2023). Global fintech trends and their impact on international business: a review. *Multinational Business Review*, 31(3), 413-436.
- Darmansyah, D., Fianto, B. A., Hendratmi, A. and Aziz, P. F. (2020). Factors determining behavioral intentions to use Islamic financial technology: Three competing models. *Journal of Islamic Marketing*, 12(4), 794–812. <https://doi.org/https://doi.org/10.1108/JIMA-12-2019-0252>
- Feyen, E., Frost, J., Gambacorta, L., Natarajan, H. and Saal, M. (2021). *Fintech and the digital transformation of financial services: implications for market structure and public policy*. BIS Papers, Bank for International Settlements, number 117.
- Financial Stability Implications from FinTech. Financial Stability Board. <https://www.fsb.org/2017/06/financial-stability-implications-from-fintech/>
- Firmansyah, E. A. and Anwar, M. (2019). *Islamic financial technology (FINTECH): its challenges and prospect*. Achieving and Sustaining SDGs Conference: Harnessing the Power of Frontier Technology to Achieve the Sustainable Development Goals (ASSDG 2018), 52–58.
- Giglio, F. (2022). Fintech: A Literature Review. *International Business Research*, 15(1), 80-85.
- Hasan, R., Hassan, M. K. and Aliyu, S. (2020). Fintech and Islamic finance: Literature review and research agenda. *International Journal of Islamic Economics and Finance (IJIEF)*, 3(1), 75–94.
- Irfan, M. and Rusmita, S.A. (2023). exploring islamic fintech: a bibliometric approach. *JEBIS: Jurnal Ekonomi dan Bisnis Islam*, 9(1), 233-249.
- Jünger, M. and Mietzner, M. (2020). Banking goes digital: The adoption of FinTech Services by German Households. *Finance Research Letters*, 34, 101260.
- Kabra, A., Apurva. and Jadhav, B. (2023). FINTECH AND BEYOND. *The Online Journal of Distance Education and e-Learning*, 11(1), 222-228.
- Liang, S. (2023). The Future of Finance: Fintech and Digital Transformation. *Highlights in Business, Economics and Management*, 15, 20-26.
- Mollick, E. (2014). The dynamics of crowdfunding: An exploratory study. *Journal of Business Venturing*, 29, 1-16.
- Rabbani, M. R., Khan, S. and Thalassinou, E. I. (2020). FinTech, blockchain and Islamic finance: An extensive literature review. *International Journal of Economics and Business Administration*, 8(2), 65-86.
- Thakor, A.V. (2020). Fintech and banking: What do we know? *Journal of Financial Intermediation*, 41, 100833.
- The Iyer Report. <http://www.theiyerreport.com/2017/fintech-where-did-it-start/>, Erişim Tarihi: 13.09.2017
- Yesugade, A., Chopade, P. and Gupta, K. (2023). impetus to the fintech in india- a trend analysis. *The Online Journal of Distance Education and e-Learning*, 11(2), 1476-1487.
- Zhu, Z. (2018). Safety promise, moral hazard and financial supervision: Evidence from peer-to-peer lending. *Finance Research Letters*, 27, 1-5.